

15609
2131

ERDÉLYI MÚZEUM

AZ ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET
SZAKOSZTÁLYAINAK
KÖZLÖNYE

XXXIX. kötet

1934. 1-6. sz.

SZERKESZTI:

DR. GYÖRGY LAJOS

FŐTITKÁR

Új folyam V.

Kiadja az Erdélyi Múzeum-Egyesület.

CLUJ-KOLOZSVÁR

Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Részvénytársaság

1934

CENZURAT

TARTALOM

<i>Dr. Tavaszy Sándor: Nyugat és Kelet között</i>	— — — — —	1
<i>Kelemen Lajos: Dr. Ferenczi Miklós (1886—1933)</i>	— — — — —	3
<i>Dr. Kántor Lajos: Erdély a világháborút tükröző román irodalomban</i>	— — — — —	6
<i>Dr. Veress Endre: A moldvai csángók származása és neve</i>	— — — — —	29
<i>Dr. Jancsó Elemér: Az irodalomtörténetírás legújabb irányai</i>	— — — — —	65
<i>Dr. Oberding József György: A Kolozsvári Gondoskodó Társaság</i>	— — — — —	79
<i>Dr. Balogh Jolán: Márton és György kolozsvári szobrászok</i>	— — — — —	108

KISEBB KÖZLEMÉNYEK:

<i>Kovács Ferenc: Erdei famegmunkáló eszközök Gyergyócsomafalván</i>	— — — — —	137
--	-----------	-----

ADATTÁR:

<i>Dr. Baráth Béla: A Batthyány Ignác-féle akadémiai tervezetek</i>	— — — — —	143
---	-----------	-----

ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET:

<i>Báró Jósika János: Elnöki megnyitó</i>	— — — — —	149
<i>Dr. György Lajos: Főtitkári jelentés</i>	— — — — —	151
<i>Dr. Kántor Lajos: Titkári jelentés</i>	— — — — —	152

TERMÉSZETTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY:

<i>Dr. Szádeczky K. Gyula: A Föld geológiai térképe</i>	— — — — —	161
<i>Dr. Balogh Ernő: A komarniki barlang</i>	— — — — —	165

AZ ERDÉLYI MÚZEUM

az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadásában jelenik meg évenként 12 számban negyedévenként 7—7½ iv terjedelemben. A folyóirat az EME Bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi, Természettudományi-, Orvostudományi- és Jog- és társadalomtudományi Szakosztályának hivatalos közlönye.

AZ ERDÉLYI MÚZEUM-OT

az Egyesület alapító, igazgatósági és rendes tagjai évi 300 lejes kedvezményes áron kapják. Előfizetési ára nem tagoknak és könyvkereskedőknek 400 lej. Előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó kívánságok címe:

ERDÉLYI MÚZEUM kiadóhivatala, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (volt Brassai-utca) 5.

Kéziratok, ismertetésre szánt könyvek és a folyóirat szellemi részét illető tudakozódások a szerkesztőt illetik:

DR. GYÖRGY LAJOS, Cluj-Kolozsvár, Str. Universităţii (v. Egyetem-u.) 10.

A szerkesztőség közli az igen t. munkatársakkal: 1. Géppel írott kéziratokat kér. 2. A közlésre szánt dolgozatok átlagos legnagyobb terjedelme 1 iv. 3. Minden munkatárs a folyóiratnak egyszermind előfizetője is. A tiszteletdíjat 300 illetőleg 400 lejjig a kiadóhivatal az előfizetés javára írja. 4. Különnyomat a szerző kívánságára és költségére készül. 5. Kéziratokat a szerkesztőség csak a szerző külön kifejezett óhajára küldi vissza.

Nyugat és Kelet között.

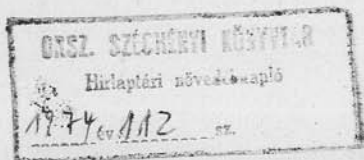
Elnöki megnyitó az Erdélyi Múzeum-Egyesület Bölcsészet-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztályának 1934. febr. 22-én tartott szakülésén.

Az 1934. évre eső sok ünnepi évforduló közül minket erdélyi magyar tudományos társaságot különösképen kettő érdekel közelebbről: Szenczi Molnár Albert halálának háromszázadik és Körösi Csoma Sándor születésének százötvenedik évfordulója. Az első Nyugatnak, a második Keletnek a szerelmese. Szenczi Molnár Albert az utolsó nagy európai humanista vándortudós, Körösi Csoma pedig az első nagy európai orientalista.

Nem akarom a T. Szakosztály figyelmét most e két nagy magyar kultúrhős jelentőségével foglalkoztatni. Szakosztályunk gondoskodott arról, hogy a legszélesebbkörű közönség előtt métóképen megemlékezzék mind a kettőről. Én csupán a napirenden lévő előadás kapcsán, amikor Erdély elnyugatiasodásának a kérdéséről hallunk komoly kutatásokon alapuló tudós előadást, arra a kulturális világhelyzetre akarom a közfigyelmet ráterelni, amelyben mi szegény-gazdag erdélyi magyarok Nyugat és Kelet között élünk.

Kétségtelen, hogy magyar elődeink Európának a legszebb, de egyszersmind a legvégzetesebb pontján telepedtek le, Nyugat és Kelet között, és ezzel különösen Erdélyt és az erdélyi magyarságot a legsúlyosabb, a legtöbb sorsszerűséggel telített történelmi élet hordozójává tették. Keletről jöttünk Nyugatra, hogy Nyugat szellemiségét képviseljük Kelet felé s viszont Kelet szokszínű világát és ősi gazdagságát megismertessük Nyugat felé. Az erdélyi magyar kulturális küldetésnek és elrendeltetésnek ezt a sajátos misszióját hirdeti az első között Szenczi Molnár Albert és Körösi Csoma Sándor.

Az erdélyi magyarságnak ezt a kulturális hivatását, amelyet amaz első nagyok után annyi kiválóságunk ragyogtatott magasan, sokszor sokan megkísérelték letagadni vagy hivatásunknak ezt a jelentőségét lefokozni, a művelődéstörténelmi tények azonban nem engedik meg. Ma egyenesen tudományos hadjárat indult ellenünk, hogy mindazt, amit mi

itt, Nyugat és Kelet között, művelődésben, tudományban, művészetben, erkölcsi civilizációban tettünk, eljelentéktelenítse és kitörölje Európa kulturális számadáskönyvéből.

Fájdalom, közöttünk is életre kapott valami keserű lemondás, valami kiábrándult levertség, sötét reménytelenség a mi sajátos kulturális rendeltetésünkre és hivatásunk jövődjére vonatkozólag. Mind jobban hódít közöttünk az a közönséges filiszterség, az az utilisztikus szellemű kispolgári gondolkozás és magatartás, amely kézlegyintéssel akarja elintézni azt a tudományos életakaratot és életigényt, amelyet, legalább mi, mint Erdélyi Múzeum-Egyesület, éleszeni, éltetni akarunk, és amiről lemondani nem akarunk.

Ha valamikor nehéz volt az erdélyi magyar tudományosságunk Nyugat és Kelet között rendeltetését és hivatását betölteni, ma különösen képen az. Talán egyenesen reménytelen birkózásnak tetszik, kétségbeejtő tusakodásnak tűnik fel. De kérdezzük, vajjon nem volt-e reménytelen birkózás és kétségbeejtő tusakodás attól a szegény Szenczi Molnártól, aki üres zsebekkel arra vállalkozott, hogy nemzetét ellássa a legszükségesebb könyvekkel, és nem volt-e kilátástalan vállalkozás Körösi Csomától, aki a rejtélyes Kelet legtitokzatosabb világát akarta megnyitni a nyugati tudományosság előtt?!

Nagy példák, amelyek azt igazolják, hogy nem kicsinyes emberi számításokon alapulnak a nagy szellemi teljesítmények, és nem emberi kalkulációktól függ népek és nemzetek jövődjéje, hanem a felismert rendeltetés és hivatás hűségesebb szolgálatától és odaadó betöltésétől.

DR. TAVASZY SÁNDOR.